

ก.ร. ๑๒๓

ปีที่ ๑๖ เล่ม ๒ มีนาคม พุทธศักราช ๒๔๖๕

ศิลปปากร

นิตยสารรายสัปดาห์ของกรมศิลปากร

(นายเทิม มีเต็ม)

ผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาตะวันตก
ผู้ทรงคุณวุฒิกรมศิลปากร

พระสิทธิราชเสวยสุขในรมยปราสาท

สารบัญ

ด้วยอักษรขอม
จาก
นิเทศสาร ศิลปการ

ปีที่ ๑๒ เล่ม ๖

มีนาคม

๒๕๑๒

๑. สารบัญเล่มนี้ สมเด็จพระเจ้าฟ้ากรมพระยานริศฯ
... .. และสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอฯ หน้า ๑
๒. บันทึกเรื่องความรู้ต่าง ๆ สมเด็จพระเจ้าฟ้ากรมพระยานริศฯ
... .. และพระยาอนุমানราชชน ,, ๑๕
๓. การก่อสร้างที่สิริราชในตอนที่แต่งพระชนมชีพ
ของสมเด็จพระราชบิดา นายแพทย์สำราญ วงศ์พำพันธ์ ,, ๔๑
๔. พบเครื่องสังโลกไทยและเครื่องปั้นดินเผาจีน
ในกรุพระเจดีย์ วัดมหาธาตุ จังหวัดเพชรบูรณ์ บรรจบ เทียมศักดิ์ ,, ๖๐
๕. จันเสน ศิวลีย์ ภูเพ็ชร แปล ,, ๗๐
๖. ประติมากรรมขอม ศาสตราจารย์ จอง บัวเชดลิเย่
... .. ศาสตราจารย์ หม่อมเจ้าสุภัทรดิศ ดิศกุล ทรงเรียบเรียง ,, ๗๓
๗. คำอ่านศิลาจารึก อักษรและภาษาไทย ได้มาจากพระราชวังจันทน์เกษม
ตำบลหัวรอ อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
... .. ประสาร บุญประครอง และเทิ้ม มีเต็ม ,, ๘๔
๘. อธิบายเพลงจีนเส ๓ ชั้น มนตรี ทราโมท ,, ๑๐๐
โน้ตเพลงจีนเส ๓ ชั้น ของเก่า ,, ๑๐๒

คำอ่านศิลาจารึก อักษรและภาษาไทย

ได้มาจากพระราชวังจันทรถม ตำบลหัวรอ อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ปัจจุบันอยู่ที่พระราชวังจันทรถม จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

เนื้อเป็นหิน สีเหลืองหม่น

วัดส่วนกว้าง ๑๑๒ ซม. ส่วนสูง ๑๗๕ ซม. ส่วนหนา ๑๒ ซม.

นายประสาร บุญประครอง } อ่าน
นายเกษม มีเต็ม }

ศาสตราจารย์ ดร. ประเสริฐ ณ นคร ให้คำปรึกษาและตรวจแก้

คำจารึก

คำอ่านปัจจุบัน

๑.เจตมณกาลปักชเอกมิตติ
พุทธวรพระบา (ท) |เจตมณ(๑) กาศปักช(๒) เอกมิตติ(๓)
พุทธวร(๔) พระบาท.....
๒. (พระ) พุทธเจ้าอยู่หัว
พระเจ้าปราสาททองพระเจ้าช้างเผือก(ยม)
..... |พระพุทธเจ้าอยู่หัว
พระเจ้าปราสาททอง พระเจ้าช้างเผือก
.....
๓. (สี) ทศกัณฐะกัณฐะสง
หารวิศาลวิสุทธิอุคัมบรมจักรพรรดิ...
..... |สิทศกัณฐะกัณฐะกัณฐะ สั —
หารวิศาลวิสุทธิอุคัมบรมจักรพรรดิ.....
.....
๔. (บำ) พญพระราชกุศล
ปฏิสังขรณ์วัดมเหยง เสด็จสถิตโดยบูรณ
..... |บำเพ็ญพระราชกุศล —
ปฏิสังขรณ์วัดมเหยงคณ์ เสด็จสถิตโดยบูรณ
.....
๕. (มห)าสวรรณโชติอริการ
วัดพระพุทธไสยาสน์ป่าโมกษราบบง
คัม (ทูล) |มหาสุวรรณโชติอริการ
วัดพระพุทธไสยาสน์ป่าโมกษราบบง —
คัมทูล

คำจารึก

คำอ่านปัจจุบัน

๖.พิตรพระพุทธเจ้าอยู่หัว
ในลักษณลิขิตสารนั้นว่าสายชลธारा
ไหลแต่บุตร.....
๗. ยาศนพวงเข้ามายังสี่ศอกจะถึงพระมหา
วิหาร แลประการใดพระพุทธไสยาสน์จะ
.....
๘. เสด็จอนุภาพพระราชสมภาร พระ
องค์ธรรมมิกราชาธิราชเจ้าผู้ประเสริฐ
เป็นบรมอุปถัมภ์.....
๙. บาทสมเด็จพระนารายณ์บรมบพิตร
พระพุทธเจ้าอยู่หัว ดำรัสชราบ
ในกิจจานุกิจ.....
๑๐. ชกชะลอพระพุทธไสยาสน์ขึ้นมาให้พ้น
อุทกอนันตราย แลให้สถาปนาพระมหา
วิหารสถาน.....
๑๑. รุ่งเรืองวิโรจน์โชตินาการสืบไปตราบเท่า
ห้าพันพระพรรษา จึงมีพระราชโองการ
มานพระบันฑิตสุรสีห์.....
๑๒. ราชสงครามขึ้นมาพิจารณาสถานประมาณ
พระพุทธไสยาสน์(แล)คึกคึกอ่านการทวง
ปวง ซึ่งจกชะลอพระพุทธไสยา(สน)
๑๓. ครั้งถึงอักษรงวคัณรไพศาขมาศศุกร
ปักษ อัฐมิมิตถิถินทวาร พระบาท
สมเด็จพระนารายณ์บรมบพิตรพระพุทธ
(เจ้าอยู่หัว)
๑๔. แลสมเด็จพระอนุชาธิราชพระราชวง
บวรสถานมงคลแลสมเด็จพระวโรธสา
ธิราชพระบวรราชนัคคากเสศ.....
-พิตรพระพุทธเจ้าอยู่หัว
ในลักษณลิขิตสารนั้นว่า สายชลธारा —
ไหลแต่บุตร.....
- ยาสน์ พวงเข้ามา ยังสี่ศอกจะถึงพระมหา —
วิหาร แลประการใด พระพุทธไสยาสน์จะ
.....
- เสด็จอนุภาพพระราชสมภาร พระ —
องค์ธรรมมิกราชาธิราชเจ้าผู้ประเสริฐ
เป็นบรมอุปถัมภ์.....
- บาทสมเด็จพระนารายณ์บรมบพิตร
พระพุทธเจ้าอยู่หัว ดำรัสชราบ(๕)
ในกิจจานุกิจ.....
- ชกชะลอพระพุทธไสยาสน์ขึ้นมาให้พ้น
อุทกอนันตราย แลให้สถาปนาพระมหา —
วิหารสถาน.....
- รุ่งเรืองวิโรจน์โชตินาการสืบไปตราบเท่า
ห้าพันพระพรรษา จึงมีพระราชโองการ
มานพระบันฑิตสุรสีห์.....
- ราชสงครามขึ้นมาพิจารณาสถานประมาณ
พระพุทธไสยาสน์ แลคึกคึกอ่านการทวง
ปวง ซึ่งจะชกชะลอพระพุทธไสยาสน์
ครั้งถึงอักษรงวคัณร(๖) ไพศาขมาศ(๗) ศุกร
ปักษ(๘) อัฐมิมิตถิ(๙) จันทวาร(๑๐) พระบาท —
สมเด็จพระนารายณ์บรมบพิตรพระพุทธ —
เจ้าอยู่หัว
- แลสมเด็จพระอนุชาธิราชพระราชวง —
บวรสถานมงคล แลสมเด็จพระวโรธสา —
ธิราช พระบวรราชนัคคาก ก็เสด็จ.....

คำจารึก

คำอ่านปัจจุบัน

๑๕. (นิ)กรทงหลายควัยเอนก
โดยปลง.....ต้งพระค้ำหนักแลพระราช
.....
.....
๑๖.คณะพระสงฆอนุจรทงหลาย
เปนนันมาก จำเริญพระพุททมล.....
.....
.....
๑๗.ให้ตกแตงก้านนางนุ่งห่ม
ซึ่งเส(วต)รพตรอนัขาวบริสุท ในเมื่อ
.....ขณะนั้น
.....
๑๘.อนันมาก.....บูชา
พระพุทไสยาศน.....แลกอปร
.....
๑๙.บรมนารถบรมบพิตรพระ
พุทเจ้าอยู่หัว แลสมเด็จพระบวรอนุชา
ธราช ส้มเจจ
.....
๒๐.โองการ.....
เสด็จพระราชดำเนินมายัง.....
พระพุทไสยาศน เสดจ.....ผู้้นไ้ด้วย
.....
๒๑.พระกรุณา.....
แลพระสงฆอนุจรทงหลาย แลจัก
.....ราชฎนิก
.....
๒๒.มาให้นัน.....
(บุณ)คุณอนัประเสริค จิงขุนโลกทีป
ลันหม้องไชย จิงประโกมควัยแตร.....
.....
๒๓.มหรสพสมโพธิแล.....
.....(พระบาทสมเด็จพระบรม)
นารถบรมบพิตรพระพุทเจ้าอยู่หัว มี
พระราชโองการทงดำรัสสงให้มิ
.....
-นิกรทงหลายควัยเอนก(๑๑)
โดยปลง(๑๒).....ต้งพระค้ำหนักแลพระราช
.....
.....คณะพระสงฆอนุจรทงหลาย
เป็นอนันมาก จำเริญพระพุทมนต์.....
.....
.....ให้ตกแตงก้านนางนุ่งห่ม
ซึ่งเศวตพัศตรอนัขาวบริสุท ในเมื่อ
.....ขณะนั้น
.....อนันมาก.....บูชา
พระพุทไสยาสน์.....แลกอปร(๑๓)
.....บรมนารถบรมบพิตรพระ —
พุทเจ้าอยู่หัว แลสมเด็จพระบวรอนุชา
ธราช สมเด็จ
.....โองการ.....
เสด็จพระราชดำเนินมายัง.....
พระพุทไสยาสน์ เสดจ.....ผู้้นไ้ด้วย
.....พระกรุณา.....
แลพระสงฆอนุจรทงหลาย แลจัก
.....ราชฎนิก
.....มาให้เห็น.....
บุญคุณอนัประเสริฐ จิงขุนโลกทีป
ลันหม้องชัย จิงประโกมควัยแตร.....
.....มหรสพสมโภชแล.....
.....พระบาทสมเด็จพระบรม
นารถบรมบพิตรพระพุทเจ้าอยู่หัว มี
พระราชโองการทงดำรัสสงให้มิ

คำจารึก

คำอ่านปัจจุบัน

๒๔.ต่าง ๆ (กทำการ)บูชาพระพุทธร
(ไสยาสน์).....มหาสุวรรณโชตินัน
ให้ทองแลตักกลอง.....จึงหมุ่ตรี.....
๒๕. อนันิงแล้ว จึงชักชลอมมาจาก.....
.....พระพุทธรไสยาสน์อนันมहिมา
กเกลื่อน
๒๖. ขึ้นมาสิ้นมรรกา ๒ เส้น ๒ วา.....
.....๔ เส้น ๔ วา ถึง.....
.....พุทธเจ้า(อยู่หัว)
๒๗.
.....
.....เสกจ.....นนัน.....
๒๘.ได้เห็น.....
.....
.....พระพุทธรไสยาสน์.....
๒๙.
.....
.....
๓๐.เค็จพ.....
.....
.....กมาแต่.....
๓๑.
.....
.....ไว้สิ้นวัน
๓๒.เห็นจ.....
.....
.....หลาย
-ไว้สิ้นวัน
.....เห็นจ
.....หลาย

คำจารึก

คำอ่านปัจจุบัน

๓๓.

.....

.....

.....

.....

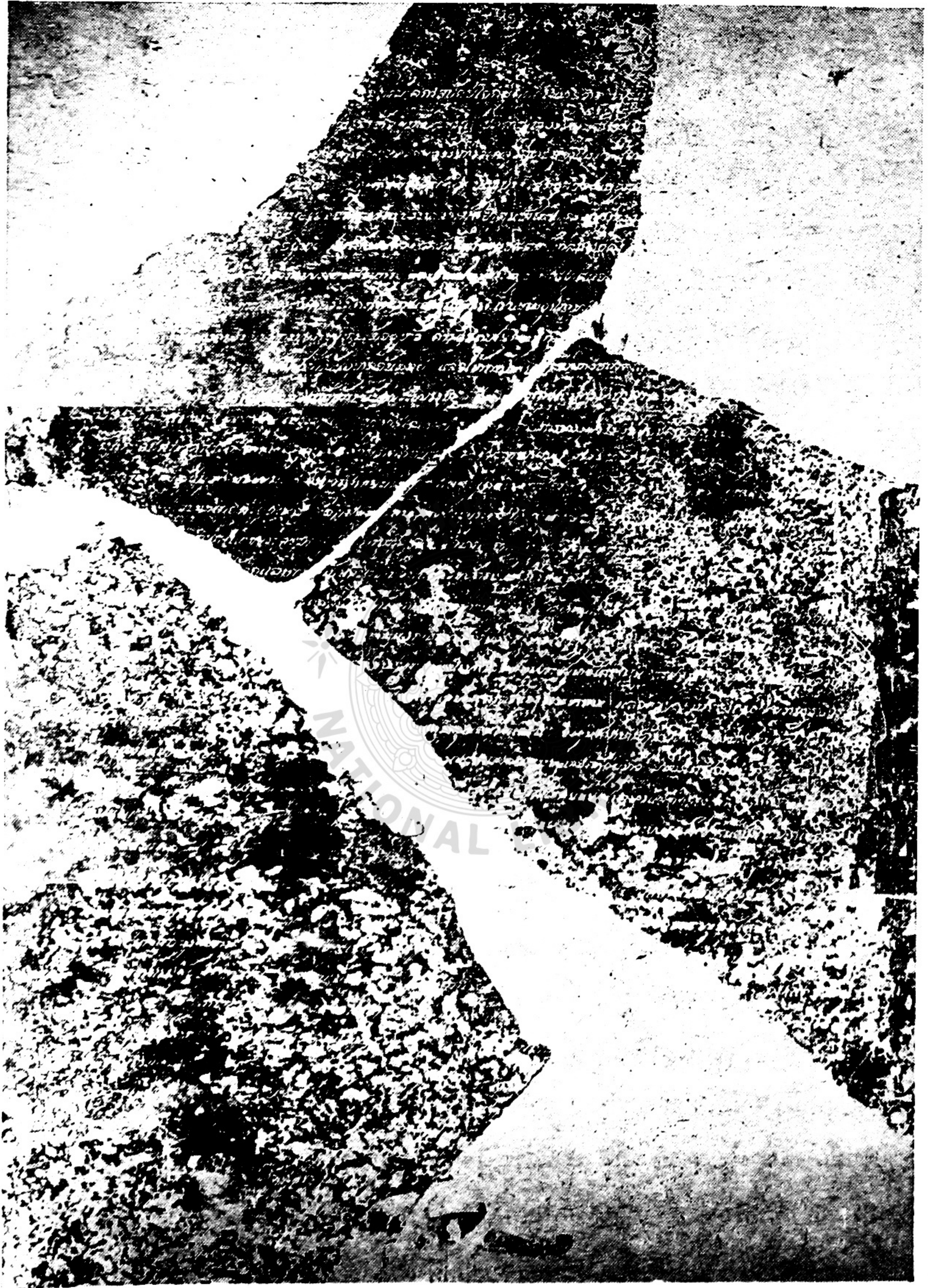
.....

๓๔. กอปรทวยนักร
.... กอปรทวยนักร
.....

อธิบายคำ

(๑) เจตรมาส	=	เดือน ๕
(๒) กาพย์	=	ข้างแรม
(๓) เอกมิตี	=	แรม ๑ คำ
(๔) พุทธวาร	=	วันพุธ
(๕) ขراب	=	ทราบ
(๖) อชสังวัจณ	=	ปีมะแม
(๗) โสฬสมาส	=	เดือน ๖
(๘) ศกตปักษ์	=	ข้างขึ้น
(๙) อัฐมิตี	=	วันขึ้น ๘ คำ
(๑๐) จันทวาร	=	วันจันทร์
(๑๑) อเนก	=	มิใช่น้อย
(๑๒) ปลง	=	เอาจ
(๑๓) กอปร	=	ประกอบ
(๑๔) มหิมา	=	ใหญ่, โด

ศิลาจารึกเรื่อง พระพุทธไสยาสน์
วัดป่าโมกษ์ ตำบลป่าโมกษ์ อำเภอป่าโมกษ์ จังหวัดอ่างทอง